

ವಿಕಲಚೇತನರ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ
ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ

ಪರಿವಿಡಿ

ಈ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು?

ಈ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ?

ಹಕ್ಕು-ಆಧಾರಿತ ಮಾಹಿತಿ

ವಿಕಲಚೇತನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಯಾರು?

“ಬೆಂಚ್‌ಮಾರ್ಕ್” ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರು?

ನೀವು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಏಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು?

ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಹೇಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು?

ವಿಶೇಷ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ID (UDID) ಎಂದರೇನು?

ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸಂಬಂಧಿತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುವು?

PwD ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸಂಬಂಧಿತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುವು?

ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಕಾನೂನುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುವು?

ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದಾಗ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಕಾನೂನನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ಏನು ಶಿಕ್ಷೆ?

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಹಿತಿ

ಪರಿಶೀಲನಾ ಪಟ್ಟಿಗಳು

ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲ

ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳು

ಈ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು?

‘ನ್ಯಾಯ’ದ ವಿಕಲಚೇತನರ ಉದ್ಯೋಗ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯು ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ (PwDs) ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ?

ಈ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯು ಭಾರತದ , 1950ರ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳು, ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2016 (PWD ಕಾಯಿದೆ), [ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ ನಿಯಮಗಳು, 2017](#), ಮತ್ತು ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಕಾಯಿದೆ, 1961 ಕುರಿತು ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಕ್ಕು-ಆಧಾರಿತ ಮಾಹಿತಿ

'ವಿಕಲಚೇತನ ವ್ಯಕ್ತಿ' ಎಂದರೆ ಯಾರು?

ವಿಕಲಚೇತನ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಮಿತಿಯಾಗಿರುವ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಥವಾ ಸಂವೇದನಾ ದುರ್ಬಲತೆ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.¹

"ಬೆಂಚ್‌ಮಾರ್ಕ್" ವಿಕಲಚೇತನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರು?

"ಬೆಂಚ್‌ಮಾರ್ಕ್" ವಿಕಲಚೇತನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ, ಕನಿಷ್ಠ 40% ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.²

¹ವಿಭಾಗ 2(s), ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2016.

²ವಿಭಾಗ 2(r), ವಿಕಲಚೇತನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2016.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಅಂಗವಿಕಲತೆಗಳು ಇಂತಿವೆ³:

1. ದೈಹಿಕ ಅಂಗವಿಕಲತೆ

- ದೈಹಿಕ ಚಲನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ (ಲೋಕೊಮೋಟರ್) ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯ : ದೈಹಿಕ ಚಲನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥತೆ. ಚಲನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಜನರು ಸೆರೆಬ್ರಲ್ ಪಾಲ್ಸಿ, ಡ್ರಾಫಿಂಗ್, ಮಸ್ಕುಲರ್ ಡಿಸ್ಟ್ರೋಫಿ, ಆಸಿಡ್ ದಾಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.
- ದೃಷ್ಟಿ ದುರ್ಬಲತೆ: ಕುರುಡುತನ ಅಥವಾ ಮಂದ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸ್ಥಿತಿ.
- ಶ್ರವಣ ದೋಷ: ಕಿವುಡುತನ ಅಥವಾ ಶ್ರವಣ ನಷ್ಟ.
- ಮಾತು ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯ : ಮಾತು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ.

2. ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಬೌದ್ಧಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಮಿತಿಗಳು (ತಾರ್ಕಿಕತೆ, ಕಲಿಕೆ, ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹರಿಸುವಿಕೆ) ಮತ್ತು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ವರ್ತನೆ (ದೈನಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು) ಸೇರಿದಂತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಿಕೆಯ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಆಟಿಸಂ ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಡಿಸಾರ್ಡರ್.

3. ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ

ಯೋಚನೆ, ಮನಸ್ಥಿತಿ, ಗ್ರಹಿಕೆ, ದಿಕ್ಕು ಅಥವಾ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿನ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಇದ್ದು ಇದರಿಂದಾಗಿ ತೀವ್ರವಾದ ಅಪ್ರಸ್ತುತ ನಿರ್ಧಾರ, ನಡವಳಿಕೆ, ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಥವಾ ಜೀವನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವಿಕೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಮಂದಗತಿ ಸೇರಿಲ್ಲ.

4. ತೀವ್ರವಾದ ನರಸಂಭಂಧಿ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು:

- ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನರವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳು : ಮಲ್ಟಿಪಲ್ ಸ್ಕ್ಲೆರೋಸಿಸ್, ಪಾರ್ಕಿನ್ಸನ್ ಕಾಯಿಲೆ
- ರಕ್ತದ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳು: ಹಿಮೋಫಿಲಿಯಾ, ಥಲಸೆಮಿಯಾ, ಸಿಕಲ್ ಸೆಲ್ ರೋಗ

5. ಬಹು ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು: ಮೇಲೆ ನಮೂದಿಸಲಾದ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವು

6. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ.

³ವಿಭಾಗ 2(zc), ವಿಕಲ ಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2016 ರ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ.

ನೀವು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಏಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು?

ವಿಕಲಚೇತನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವು ಸರ್ಕಾರವು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ರಿಯಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನಿತ NGO ಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ವಿಕಲಚೇತನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ..⁴

ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಹೇಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು?

ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲು ಅರ್ಹವಾದ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಯಾರಾದರೂ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ (ಫಾರ್ಮ್-IV ಬಳಸಿ) ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು ⁵

(ಎ) ಅರ್ಜಿದಾರರು ವಾಸಿಸುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಮರ್ಥ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಅವರ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿನ ನಿವಾಸದ ಪುರಾವೆಯ ಪ್ರಕಾರ); ಅಥವಾ

(ಬಿ) ಅವರು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆದಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.

ಅಪ್ರಾಪ್ತರ ಪರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಸ್ವತಃ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿ ಬರೆಯಲು ಅನರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಪಾಲಕರಾದವರು ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನೋಂದಾಯಿತ ಸಂಸ್ಥೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಸ್ವರೂಪ ಡೌನ್‌ಲೋಡ್‌ಗಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ "ಫಾರ್ಮ್-IV" ಅನ್ನು ನೋಡಿ.

⁴ನಿಯಮ 19, ವಿಕಾಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳು ನಿಯಮಗಳು, 2017.

⁵ನಿಯಮ 17, ವಿಕಾಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳು ನಿಯಮಗಳು, 2017.

FORM- IV

Application for Obtaining Certificate of Disability by Persons with Disabilities

[See rule 17(1)]

- (1) Name : _____
(Surname) (First Name) (Middle Name)
- (2) Father's Name : _____ Mother's Name: _____
- (3) Date of Birth : _____ / _____ / _____
(Date) (Month) (Year)
- (4) Age at the time of application : _____ years
- (5) Sex: Male/Female/Transgender _____
- (6) Address:
(a) Permanent address (b) Current Address (i.e. for communication)

(c) Period since when residing at current address _____
- (7) Educational Status (please tick as applicable)
(i) Post Graduate
(ii) Graduate
(iii) Diploma
(iv) Higher Secondary
(v) High School
(vi) Middle
(vii) Primary
(viii) Non-literate
- (8) Occupation _____
- (9) Identification marks (i) _____ (ii) _____
- (10) Nature of disability :
- (11) Period since when disabled: From Birth//since year _____
- (12) (i) Did you ever apply for issue of a certificate of disability in the past ___ yes/no
(ii) If yes, details:
(a) Authority to whom and district in which applied _____

(b) Result of application _____

(13) Have you ever been issued a certificate of disability in the past? If yes, please enclose a true copy.

Declaration: I hereby declare that all particulars stated above are true to the best of my knowledge and belief, and no material information has been concealed or misstated. I further state that if any inaccuracy is detected in the application, I shall be liable to forfeiture of any benefits derived and other action as per law.

(signature or left thumb impression of person with disability, or of his/her legal guardian in case of persons with intellectual disability, autism, cerebral palsy and multiple disabilities, etc)

Date :

Place:

Enclosures:

1. Proof of residence (Please tick as applicable).

(a) ration card,

(b) voter identity card,

(c) driving license,

(d) bank passbook,

(e) PAN card,

(f) passport,

(g) telephone, electricity, water and any other utility bill indicating the address of the applicant,

(h) a certificate of residence issued by a Panchayat, municipality, cantonment board, any gazetted officer, or the concerned Patwari or Head Master of a Government school,

(i) in case of an inmate of a residential institution for persons with disabilities, destitute, mentally ill, and other disability, a certificate of residence from head of such institution.

2. Two recent passport size photographs

(For office use only)

Date:

Place:

Signature of issuing authority
Stamp

ಹತ್ತಿರದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ.

ಅರ್ಜಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳು ಯಾವುವು?

ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಲಗತ್ತಿಸಿ:

(ಎ) ನಿವಾಸದ ಪುರಾವೆ;

(ಬಿ) ಎರಡು ಇತ್ತೀಚಿನ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಗಾತ್ರದ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು; ಮತ್ತು

(ಸಿ) ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಥವಾ ಆಧಾರ್ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ.

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರ

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದ ಕುರಿತು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅರ್ಜಿದಾರರು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಭಾವಿಸಿದರೆ, ಅವರು ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದ ಶಾಶ್ವತ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯವು ಬದಲಾಗಬಹುದಾದರೆ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಅವಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವಾಗಿರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನೌಕರನಿಗೆ ಕೈ ಗಾಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಗುಣವಾಗಲು ಒಂದು ವರ್ಷ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದಾದರೆ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.

ಅರ್ಜಿದಾರರು ಅನರ್ಹರೆಂದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕಂಡುಕೊಂಡರೆ, ಅವರು ಇದನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಅವರಿಗೆ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಅಥವಾ UDID ಕಾರ್ಡ್ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು, ನಿಮ್ಮ ದಾಖಲಾತಿ/UDID ಕಾರ್ಡ್ ಸಂಖ್ಯೆ/ವಿನಂತಿ ಸಂಖ್ಯೆ/ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆ/ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಮೂದಿಸುವ ಮೂಲಕ ನೀವು ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಡೌನ್‌ಲೋಡ್‌ಗಾಗಿ, ನಿಮ್ಮ ದಾಖಲಾತಿ ಸಂಖ್ಯೆ/UDID ಕಾರ್ಡ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜನ್ಮದಿನಾಂಕವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಲಾಗ್ ಇನ್ ಮಾಡಿ.

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರದ ವಿರುದ್ಧ ನೀವು ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದೇ?

ಹೌದು, ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ನೀವು ಅತ್ಯಪ್ಪರಾಗಿದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸಂಬಂಧಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ನೀವು ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.⁶

⁶ವಿಭಾಗ 59, ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2016.

ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ID (UDID) ಎಂದರೇನು?

ನೀವು ಈಗ ಸ್ವಾವಲಂಬನ್ ಕಾರ್ಡ್‌ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ID (UDID) ಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಸ್ವಾವಲಂಬನ್/UDID ಕಾರ್ಡ್ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ವಿಕಲಚೇತನರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಒಂದೇ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.

ನೀವು [UDID ಕಾರ್ಡ್ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪೋರ್ಟಲ್](#) ಅನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು:

- ಅಂಗವಿಕಲತೆಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಮತ್ತು UDID ಕಾರ್ಡ್‌ಗಾಗಿ ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ
- UDID ಕಾರ್ಡ್ ನವೀಕರಣ
- UDID ಕಾರ್ಡ್ ಕಳೆದುಹೋಗಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ
- e -ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು e -UDID ಕಾರ್ಡ್ ಅನ್ನು ಡೌನ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಿ

ನೀವು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ **UDID** ಕಾರ್ಡ್‌ಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳ ಸ್ಕ್ಯಾನ್ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಲಗತ್ತಿಸಿ. ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವಾಗ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ವಿವರಗಳ ಟ್ಯಾಬ್‌ನಲ್ಲಿ "ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೀರಾ?" ಗೆ "ಇಲ್ಲ" ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ.

ನೀವು ಈಗಾಗಲೇ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ **UDID** ಕಾರ್ಡ್‌ಗೆ ಹೇಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು?

ನಿಮ್ಮ ಡೇಟಾವನ್ನು UDID ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದ್ದರೆ, "ಈಗಾಗಲೇ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ" ಕ್ಲಿಕ್ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿ ID/ರಾಜ್ಯ ID ಅಥವಾ ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ (ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಿದ್ದರೆ), ಇತರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಸಲ್ಲಿಸಿ.

ನಿಮ್ಮ ಡೇಟಾವನ್ನು ಯುಡಿಐಡಿ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸದಿದ್ದರೆ, ಹೊಸ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು "ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೀರಾ?" ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ "ಹೌದು" ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿ. ವಿಕಲಚೇತನರ ವಿವರಗಳ ಟ್ಯಾಬ್‌ನಲ್ಲಿ, ಇತರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ.

UDID ಕಾರ್ಡ್ ಡೌನ್‌ಲೋಡ್‌ಗಾಗಿ, ನಿಮ್ಮ ದಾಖಲಾತಿ ಸಂಖ್ಯೆ/UDID ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜನ್ಮ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಲಾಗ್ ಇನ್ ಮಾಡಿ.

ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸಂಬಂಧಿತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುವು?

ಸಮಾನ ಅವಕಾಶದ ಹಕ್ಕು

ಸರ್ಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಅಥವಾ ನೇಮಕಾತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಯಾವುದೇ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ನೇಮಕಾತಿಗಳು ಅಥವಾ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.⁷

ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ

ಸರ್ಕಾರವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿಕಲಚೇತನರ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.⁸

PwD ಕಾಯಿದೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸಂಬಂಧಿತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುವು?

ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದ ಹಕ್ಕು⁹

ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ:

⁷ವಿಧಿ 16, ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ, 1950.

⁸ವಿಧಿ 41, ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ, 1950.

⁹ ವಿಭಾಗ 19, ವಿಕಲಚೇತನರ ಕಾಯಿದೆ, 2016.

- ಎಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಔಪಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವೃತ್ತಿಪರ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಲಚೇತನರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ;
- ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿವೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ;
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ, ಬೌದ್ಧಿಕ, ಬಹುವಿಕಲತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಲೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಕ್ರಿಯ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುವ ವಿಕಲಾಂಗ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ;
- ವಿಕಲಚೇತನರು ತಯಾರಿಸಿದ [ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು](#); ಮತ್ತು
- ವಿಕಲಚೇತನರ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯ ಡೇಟಾವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.

ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹಕ್ಕು¹⁰

ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ವಿಕಲಚೇತನರ ವಿರುದ್ಧ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡಬಾರದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೆಲಸದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಬಹುದು.¹¹

ವಿಕಲಚೇತನ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು:

ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು	ಮಾಡಬಾರದ್ದು
ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತೆ	ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರವೇ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು

¹⁰ವಿಭಾಗ 20, ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2016.

¹¹ ವಿಭಾಗ 20(1), ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2016.

ಸಮಂಜಸವಾದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ತಡೆ ರಹಿತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ವಿಕಲಚೇತನರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.	ನಿರಾಕರಿಸುವುದು, ಅಥವಾ ಅವರ ಸೇವಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ವಜಾಗೊಳಿಸುವುದು.

ಒಂದುವೇಳೆ ಉದ್ಯೋಗಿಯು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ತದನಂತರ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಹುದ್ದೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಅದೇ ವೇತನ ಶ್ರೇಣಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಹುದ್ದೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದು. ಯಾವುದೇ ಹುದ್ದೆಗೆ ಉದ್ಯೋಗಿಯನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ, ಉದ್ಯೋಗದಾತನು ಸೂಕ್ತವಾದ ಹುದ್ದೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವವರೆಗೆ ಅಥವಾ ನಿವೃತ್ತಿಯ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ (ಯಾವುದು ಹಿಂದಿನದು) ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಬಹುದು.

[ಬಾಂಬೆ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು](#) ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗದಾತರಿಗೆ ವಿಕಲಚೇತನ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಆಯಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೆ ವೇತನವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸಲು ಆದೇಶಿಸಿತು.

ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಹಕ್ಕು

ಪ್ರತಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಬೆಂಚ್‌ಮಾರ್ಕ್ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿನ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಡರ್ ಬಲದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 4% ಅನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಬೇಕು.¹² ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೆಲಸದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರವು ಈ ನಿಬಂಧನೆಯಿಂದ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಬಹುದು.¹³

4% ರಲ್ಲಿ, 1% ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಬೇಕು:

¹² ವಿಭಾಗ 34, ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2016.

¹³ ವಿಭಾಗ 20(1), ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2016.

- A. ಕುರುಡುತನ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ದೃಷ್ಟಿ;
- B. ಕಿವುಡು ಮತ್ತು ಶ್ರವಣ ದೋಷ;
- C. ಚಲನೆಯ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಸೆರೆಬ್ರಲ್ ಪಾಲ್ಸಿ, ಗುಣವಾದ ಕುಷ್ಠರೋಗ, ಕುಬ್ಜತೆ, ಆಸಿಡ್ ದಾಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದವರು ಮತ್ತು ಸ್ನಾಯುವಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರೋಫಿ.
- D. ಆಟಿಸಮ್(ಸ್ವಲೀನತೆ), ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಿಕೆಯ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ, ಬಹು ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು.

ಮಾನದಂಡದ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನೇಮಕಾತಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಅವರ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ನೇಮಕಾತಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ನಂತರದ ನೇಮಕಾತಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯದ ಮೂಲಕ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಆ ವರ್ಷ ಹುದ್ದೆಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿಕಲಚೇತನರು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ವಿಕಲಚೇತನರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯು ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ವಿಶೇಷ ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆ

ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ನೀಡಲು ಸರ್ಕಾರವು ಕಚೇರಿಗಳು ಅಥವಾ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು "ವಿಶೇಷ ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯ" ವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ-

- (i) ವಿಕಲಚೇತನರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವ ಉದ್ಯೋಗದಾತರು;
- (ii) ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಬಯಸುವ ಮಾನದಂಡದ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು;
- (iii) ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಬಯಸುವ ಮಾನದಂಡದ ವಿಕಲಾಂಗ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳು.

ವಿಶೇಷ ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯಕ್ಕಾಗಿ, ಮಾನದಂಡದ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲು ಸರ್ಕಾರವು ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗದಾತರಿಗೆ ಆದೇಶಿಸಬಹುದು.

ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ವಿಶೇಷ ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲದ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಬಹುದು.

ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ¹⁴

ಸರ್ಕಾರವು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗದಾತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 5% ರಷ್ಟು ಮಾನದಂಡದ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಒಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ಉದ್ಯೋಗದಾತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಕಲ ಚೇತನ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ EPF/ESI ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಠೇವಣಿ ಇಡುವುದರಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ಇದೆ.

ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಕಾನೂನುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುವು?

ಸೆಕ್ಷನ್ 80 ಡಿಡಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಅವಲಂಬಿತರ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ (ಶುಶ್ರೂಷೆ ಸೇರಿದಂತೆ), ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಹಿಂದೂ ಅವಿಭಜಿತ ಕುಟುಂಬದ ನಿವಾಸಿಗಳಿಂದ ರೂ. 75,000, ಅಥವಾ ತೀವ್ರ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೂ 125,000 (80 %) ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಸೆಕ್ಷನ್ 80U ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ರೂ.75,000 ವರೆಗಿನ ಅಥವಾ ತೀವ್ರ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೂ 125,000 (80 %) ಕಡಿತವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದಾಗ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ವಿಕಲಚೇತನರ ವಿರುದ್ಧ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಯಾರಾದರೂ ಕುಂದುಕೊರತೆ ನಿವಾರಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ (ಜಿಆರ್‌ಬಿ) ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು (ಪ್ರತಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ).¹⁵

ಕುಂದುಕೊರತೆ ನಿವಾರಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂದ(GRO) ಎರಡು ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. GRO ಅವರಿಂದ ದೂರುಗಳ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಅನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

¹⁴ವಿಭಾಗ 35, ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2016.

¹⁵ ವಿಭಾಗ 23, ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2016.

ಯಾರಾದರೂ ತಮ್ಮ ದೂರಿನ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅತ್ಯಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ, ಅವರು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಂಗವಿಕಲ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ಕಾನೂನನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಏನು ಶಿಕ್ಷೆ?

ಅಪರಾಧ	ಶಿಕ್ಷೆ
PWD ಕಾಯಿದೆ ಅಥವಾ ನಿಯಮಗಳ ಯಾವುದೇ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವುದು	ಮೊದಲ ಅಪರಾಧ - ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ದಂಡ ನಂತರದ ಅಪರಾಧಗಳು - ಐವತ್ತು ಸಾವಿರದಿಂದ ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದಂಡ
ಮಾನದಂಡದ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಇತರರು ಮೋಸದಿಂದ ಪಡೆಯುವುದು	ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ದಂಡ
ಇಂತಹ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು: • ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಲು PWD ಅನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವಮಾನಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಬೆದರಿಸುವುದು • ಅವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಲು PWD ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ವಿಕಲಚೇತನ ಮಹಿಳೆಯ ಘನತೆಗೆ ಘಾಸಿ ತರುವುದು. • ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಮಗು ಅಥವಾ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಎಸಗಲು ಒಬ್ಬರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಳಸುವುದು	ಆರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಐದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ದಂಡ

• ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸುವುದು, ಹಾನಿಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ PwD ಯ ಯಾವುದೇ ಅಂಗ ಅಥವಾ ಇಂದ್ರಿಯ ಅಥವಾ ಪೋಷಕ ಸಾಧನದ ಬಳಕೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವುದು	
-

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

ಯೋಜನೆಗಳು

- [ದಿವ್ಯಾಂಗ ಜನ್ ಸ್ವಾವಲಂಬನ್ ಯೋಜನೆ](#): ಯಾವುದೇ ಆದಾಯ-ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ರಿಯಾಯಿತಿ ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ವೃತ್ತಿಪರ ಅಥವಾ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.
- [ಪ್ರೇರಣಾ](#): ವಿಕಲಚೇತನರು ತಯಾರಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ನೆರವು
- ರಾಜ್ಯವಾರು ಯೋಜನೆಗಳು [ಇಲ್ಲಿವೆ](#)

ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲ

[Rights of Persons with Disabilities Act, 2016](#)

[Rights of Persons with Disabilities Rules, 2017](#)

<http://www.swavlambancard.gov.in/>

<http://disabilityaffairs.gov.in/content/>

ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳು :

ವಿಕಲಚೇತನರು: ವಿಕಲಚೇತನರು ಅಥವಾ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಥವಾ ಸಂವೇದನಾ ದುರ್ಬಲತೆ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಅರ್ಜಿ

ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಫಾರ್ಮ್ IV

FORM- IV

Application for Obtaining Certificate of Disability by Persons with Disabilities

[See rule 17(1)]

- (1) Name : _____
(Surname) (First Name) (Middle Name)
- (2) Father's Name : _____ Mother's Name: _____
- (3) Date of Birth : _____ / _____ / _____
(Date) (Month) (Year)
- (4) Age at the time of application : _____ years
- (5) Sex: Male/Female/Transgender _____
- (6) Address:
- (a) Permanent address (b) Current Address (i.e. for communication)
- _____
- _____
- (c) Period since when residing at current address _____
- (7) Educational Status (please tick as applicable)
- (i) Post Graduate
- (ii) Graduate
- (iii) Diploma
- (iv) Higher Secondary
- (v) High School
- (vi) Middle
- (vii) Primary
- (viii) Non-literate
- (8) Occupation _____
- (9) Identification marks (i) _____ (ii) _____
- (10) Nature of disability :
- (11) Period since when disabled: From Birth//since year _____
- (12) (i) Did you ever apply for issue of a certificate of disability in the past ___ yes/no
- (ii) If yes, details:
- (a) Authority to whom and district in which applied _____

ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಮಾದರಿ IV

(b) Result of application _____

(13) Have you ever been issued a certificate of disability in the past? If yes, please enclose a true copy.

Declaration: I hereby declare that all particulars stated above are true to the best of my knowledge and belief, and no material information has been concealed or misstated. I further state that if any inaccuracy is detected in the application, I shall be liable to forfeiture of any benefits derived and other action as per law.

(signature or left thumb impression of person with disability, or of his/her legal guardian in case of persons with intellectual disability, autism, cerebral palsy and multiple disabilities, etc)

Date :
Place:

Enclosures:

1. Proof of residence (Please tick as applicable).

- (a) ration card,
- (b) voter identity card,
- (c) driving license,
- (d) bank passbook,
- (e) PAN card,
- (f) passport,
- (g) telephone, electricity, water and any other utility bill indicating the address of the applicant,
- (h) a certificate of residence issued by a Panchayat, municipality, cantonment board, any gazetted officer, or the concerned Patwari or Head Master of a Government school,

(i) in case of an inmate of a residential institution for persons with disabilities, destitute, mentally ill, and other disability, a certificate of residence from head of such institution.

2. Two recent passport size photographs

(For office use only)

Date:

Place:

Signature of issuing authority
Stamp
